

När döden skiljer oss åt – en hyllning till livet

Utställningen visades på Värmlands Museum 8 sep – 11 nov 2012. Vi ville berätta om olika tider och religioner, men framförallt ville vi lyfta fram tanken att människors likheter i grund och botten är större än våra skillnader.

Metod

Vår utgångspunkt var att låta berättelsen inspirera formen. Berättelsen skulle utgå från museets egna samlingar av föremål, konst och foto. Vi vred och vände på de olika teman som materialet representerade. Till sist bestämde vi att tidsflödet före-under-efter ett dödsfall skulle utgöra ramen för utställningen. Berättelsen byggdes upp i tre delar:

En stund på jorden: Om livets korthet och människans önskan att förlänga det

När döden skiljer oss åt: Om sedvänjor vid död och begravning

I ljusaste minne bevarad: Om att bevara minnen och om att förhålla sig till en gravplats

Därefter tog vi kontakt med en arkitekt som fick uppdraget att skapa utställningens form utifrån berättelsen och våra önskemål kring dramaturgi och atmosfär. De praktiska förutsättningarna var att på 10 X 30 m yta använda museets byggbara standardväggar i storlek 1 x 2 m och att i övrigt eftersträva låg materialkostnad.

Berättelse och gestaltning

I berättelsen var dödsögonblicket och begravningen viktiga vändpunkter. Utställningens ytor disponerades utifrån dessa. I första rummet visades olika versioner av *memento mori*. Där fanns också religion, folktro och vetenskap – tre sätt att hålla döden på avstånd. I mittpartiet blandade vi friskt för att skapa sammanhang i tid och rum. En värmländsk gravurna från järnålder och en egyptisk fågelmumie visades tillsammans med en ny rosa askurna och en ekologisk stärkelsekista tänkt för frystorkat stoft. Karlstads domkyrkotorn fick sällskap av en minaret och Vätern matchades med Ganges. I den borte delen av hallen var det ljust och luftigt. Där fanns bland annat dödsmasker, en självvattnande blomlåda och färgstarkt mexikanskt hantverk kopplat till *De dödas dag*.

Den skrivna berättelsen med alla föremåls- och faktatexter fanns i ett häfte att bära med sig. De enda texter som satt på vägg var poesi, statistik om barnadödlighet samt några utdrag ur lagtexter. Formuleringar om hur bland annat ”monstra som ej ha mänsklig skapnad, ehuru av qvinna födda” inte fick begravas i vigd jord användes för att skapa krockar mot vackra och påkostade begravningar.

Musiken var en viktig del. I utställningen spelades:

Born to die, Lana del Rey

Sommarkort, Cornelis Vreeswijk

Det är hemskt att leva, Rikard Wolff

Liten visa huruledes livet är kort liksom kärleken, Eva Dahlgren

Some die young, Gavin Mikhail

It couldn't happen here, Pet Shop Boys

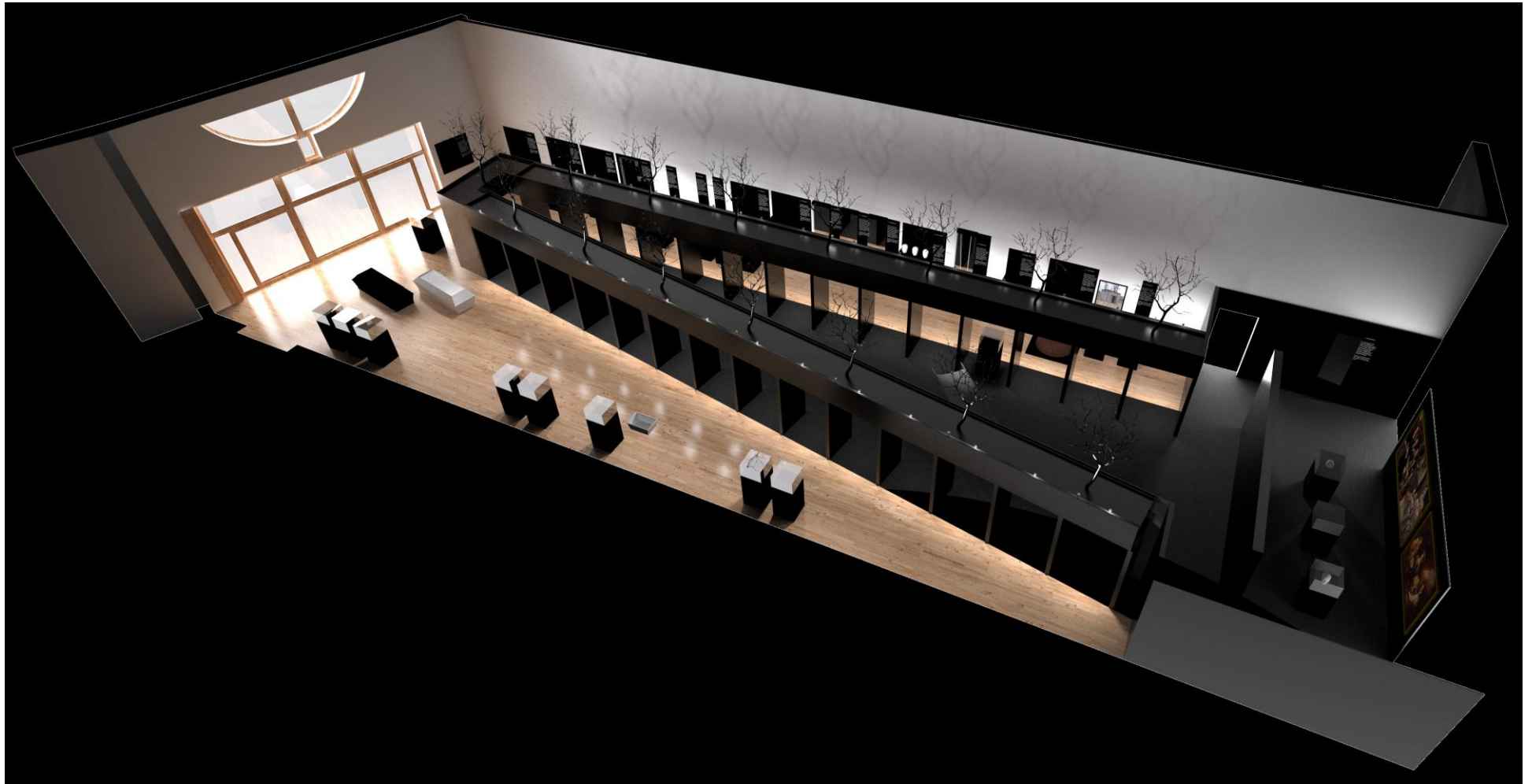
A whiter shade of pale, Annie Lennox

Några publikreaktioner

Två besökare vänder i dörren: ”Nej fy!”

Äldre dam utbrister ”Jag fick sådan livslust!”

Lärare berättar om muslimsk pojke som uttryckt igenkänning och glädje över att hans klasskamrater fått höra om hans kulturarv.

Vad som äro till
kattas skapade
och sammas
på vilken
dummettill
skulle källan
vi på och källan
sammas
os väntar de
sammas sorgens
på gravens på

instruktioner

Få dö
Fränder dö
Självdör du
likaledes

Den Högste säng
HörsMål, 1300 år

